

บทที่ 2

วรรณคดี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประวัติความเป็นมาของคุรุสภา

กำเนิดของ "คุรุสภา" ตามพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช 2488 นั้น กล่าวได้ว่า มีรูปแบบต้นเค้าความเป็นมาจากการก่อตั้ง สถานฝึกอบรมครู สมาคมครู และสโมสรสถานสำหรับครู ที่เคยมีอยู่ในอดีตทั้งสิ้น สถานที่สืบเนื่องมาตามลำดับดังกล่าวได้แก่ "วิทยาลัยาน" "สภาไวยาจารย์" "สามัคยาจารย์สโมสรสถาน" และ "สามัคยาจารย์สมาคม" ก่อนที่จะกลายมาเป็นคุรุสภาในที่สุด

เหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นมาต่าง ๆ เหล่านี้ เริ่มมีมาพร้อม ๆ กับการจัดการศึกษาของไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2414 เป็นต้นมา¹ โดยจะเห็นได้จากในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่มีการจัดการศึกษาอย่างมีระเบียบแบบแผน มีการจัดตั้งโรงเรียนขึ้นอย่างแพร่หลาย มีการกำหนดระเบียบต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดการศึกษา การวางโครงการและวิธีดำเนินการศึกษา และมีเจ้าหน้าที่ทางการศึกษาเพิ่มมากขึ้น การจัดการศึกษาในระยะนั้น จึงเป็นไปอย่างมีระเบียบแบบแผนผิดไปจากเดิม

หลังจากที่มีการจัดตั้งกรมศึกษาธิการขึ้นในปี พ.ศ. 2430 การจัดการศึกษาของไทยจึงเริ่มเข้ารูปเป็นระบบ² โรงเรียนประเภทต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสมัยนั้นได้ถูกโอนมาขึ้นกับกรมศึกษาธิการทั้งหมด

¹ สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส, "ประมวลพระนิพนธ์," การศึกษา (พระนคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย, 2514.) หน้า (18)-(19)

² จุฑิชัย มูลศิลา, การปฏิรูปการศึกษาในสมัยรัชกาลที่ 5 (พระนคร : โรงพิมพ์สมาคมสังคมาศศาสตรแห่งประเทศไทย, 2516), หน้า 100 - 101.

เริ่มมีบุคคลเข้ารับราชการทำหน้าที่ดำเนินการจัดการศึกษาโดยเฉพาะ ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนสมัยนั้นต่างก็เป็นข้าราชการทั้งสิ้น ปรากฏว่าการศึกษาของประเทศได้เจริญก้าวหน้ามากขึ้นในกรุงและต่างจังหวัด มีการแก้ไขปรับปรุงวิชาการความรู้ใหม่ ๆ ทางการศึกษาเพิ่มขึ้นอีกหลายอย่าง เมื่อพิจารณาถึงวุฒิความรู้ของครูส่วนใหญ่ในขณะนั้นวุฒิความรู้ครูมักจะต่ำ คือมีความรู้จบเพียงแค่วิชาสามัญชั้นประถมศึกษา ครูที่จบถึงระดับชั้นมัธยมมีจำนวนน้อย จึงขาดความรู้ในด้านการสอน เนื้อหาวิชาที่จะนำไปสอน และการจัดโรงเรียน³ การอบรมครูให้เข้าใจถึงวิธีการต่าง ๆ จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เหตุนี้เองจึงได้เกิดมีการฝึกอบรมตัวบุคคลเพื่อออกไปทำหน้าที่ทางการศึกษา⁴ พร้อม ๆ กับที่ได้เริ่มมีระบบการศึกษาเป็นต้นมา สำหรับการอบรมครูประจำการนั้นปรากฏว่าในปี พ.ศ. 2438 ได้มีสถานที่ฝึกอบรมครูขึ้นครั้งแรกที่ "วิทยาสถาน" ซึ่งเจ้าพระยาภาสกรวงศ์ (พร บุนนาค) เป็นผู้จัดตั้งขึ้น มีผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเรียนวิชาการศึกษามาจากต่างประเทศเป็นผู้ให้การอบรม โดยเฉพาะ ผู้อบรมครูคนแรกคือ เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี ซึ่งขณะนั้นยังเป็นนายสนั่นเทพหัสดิน ณ อยุธยาอยู่

สถานที่ฝึกอบรมครูอีกแห่งหนึ่งที่ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2443 ได้แก่ "สภาไวยาจารย์" นายตรวจแขวงซึ่งทำหน้าที่ตรวจโรงเรียนในแขวงบางกอกน้อย ฆนบุรี ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งสถานฝึกอบรมนี้ขึ้นที่วัดใหม่วินัยชำนานู (วัดเทพธิด) อบรมเกี่ยวกับหน้าที่ครูทุก ๆ วันพระอันเป็นวันหยุดโรงเรียน และนายตรวจแขวงเป็นผู้ให้การอบรมด้วยตนเอง

สภาไวยาจารย์ ตั้งมาได้ประมาณ 2 ปี ก็ได้เลิกล้มไป ทั้งนี้เนื่องจากในปี พ.ศ. 2445 กรมศึกษาธิการ ได้จัดตั้ง "สามัคยาจารย์สโมสรสถาน" ขึ้นอย่างเป็นทางการ

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 117 - 121

⁴ กระทรวงศึกษาธิการ, ประวัติกระทรวงศึกษาธิการ 2435 - 2507 (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2507), หน้า 814.

การที่โรงเรียนอนุราชวราราม ชนบุรี สโมสรมันเปิดโอกาสให้ครูได้พบปะวิสาสะ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและหาความรู้เพิ่มเติม มีอธิบดีกรมศึกษาธิการในขณะนั้นคือ พระยาวิสุทธชิสรียศักดิ์ (เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี) เป็นสภานายกคนแรก สามัคยาจารย์สโมสรสถานได้ย้ายสถานที่ไปตั้งอยู่ในโรงเรียนมัธยมวัดราชบูรณะ จังหวัดพระนคร (โรงเรียนสวนกุหลาบปัจจุบัน) ตั้งแต่วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2446

ต่อมากรมศึกษาธิการได้พิจารณาเห็นว่าสามัคยาจารย์สโมสรสถาน ควรจะดำเนินกิจการให้กว้างขวางเป็นประโยชน์แก่ครู นักเรียน และข้าราชการอื่นให้มากยิ่งขึ้น จึงได้เปลี่ยนรูปสามัคยาจารย์สโมสรสถานมาจัดตั้งเป็นรูปสมาคมขึ้นในสถานที่แห่งเดิม เรียกว่า "สามัคยาจารย์สมาคม" ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2447 และรับครูเข้าเป็นสมาชิก ตั้งแต่ปีนั้นเป็นต้นมา โดยขอให้ครูทั่วราชอาณาจักรที่มีเงินเดือนตั้งแต่ 45 บาทขึ้นไป เป็นสมาชิกทุกคน วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสามัคยาจารย์สมาคมในครั้งนั้นได้ระบุไว้ในระเบียบของสมาคม 3 ประการคือ เพื่อให้สมาคมนี้เป็นขบ่เกิดแห่งศิลปวิทยา เพื่อให้เป็นที่พบปะสมาคมทำความคุ้นเคยซึ่งกันและกันระหว่างครูกับครูหรือกับข้าราชการอื่น ๆ ตลอดจนนักเรียนซึ่งกำลังศึกษาเล่าเรียนอยู่ด้วย และเพื่อเป็นที่ประชุมทำความบันเทิง ให้แก่สมาชิกทั้งกายและใจในทางที่เป็นคุณประโยชน์ เช่น การกีฬา การกีฬา การละคร และการดนตรี สามัคยาจารย์สมาคมจึงเปรียบเสมือนเป็นแหล่งกลางในการส่งเสริมประโยชน์ และความรู้ให้แก่ครูในสมัยนั้น

สามัคยาจารย์สมาคมได้ดำเนินงานมีระยะเวลา รวม 41 ปี ก่อนที่จะเปลี่ยนรูปมาเป็นคุรุสภา สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงครั้งนั้น เนื่องมาจากการที่รัฐบาลได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติครูฉบับแรก ซึ่งตราขึ้นเมื่อวันที่ 9 มกราคม พ.ศ. 2488 และตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ระบุให้มีสภาในกระทรวงศึกษาธิการ เรียกว่า "คุรุสภา" มีฐานะเป็นนิติบุคคล หลังจากที่ประกาศใช้พระราชบัญญัติครูเรียบร้อยแล้ว ได้มีการจัดตั้งสำนักงานคุรุสภาขึ้น และยุบรวมกิจการของสามัคยาจารย์สมาคมเข้ากับกิจการของคุรุสภาตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา เมื่อกิจการต่าง ๆ เข้ารูปดีพอสมควร จึงได้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการอำนวยการ และจัดตั้งสำนักงานเลขาธิการขึ้น โดยยังคงใช้

สถานที่เดิมของสามัคยาจารย์สมาคม ในบริเวณโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยเป็นที่ทำการตลอดมา

ต่อมาคณะกรรมการอำนวยการ ได้พิจารณาเห็นว่าสถานที่ทำการเดิมของคุรุสภาคับแคบ เกาแก ซ้ำรูดทรุดโทรมมาก การแก้ไขต่อเติมสถานที่ทำการจะไร้ประโยชน์ไม่คุ้มค่า คณะกรรมการอำนวยการจึงเห็นควรให้หาสถานที่ก่อสร้างที่ทำการคุรุสภาขึ้นใหม่ ความคิดเห็นนี้ได้นำเข้าเสนอที่ประชุมสามัญคุรุสภาประจำปี พ.ศ. 2495 ปรากฏว่าในที่ประชุมเห็นชอบด้วย จึงได้ลงมติให้จัดสร้างสถานที่ทำการขึ้นใหม่ในสถานที่ซึ่งเป็นที่ตั้งของโรงเรียนฝึกหัดครูพระนครแต่เดิม โดยจัดสร้างเป็นหอประชุมและให้สำนักงานของคุรุสภาอยู่ในที่แห่งเดียวกัน การสร้างหอประชุมเสร็จสิ้นและทำพิธีเปิดเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม พ.ศ. 2502 สำนักงานคุรุสภาจึงได้ย้ายจากสามัคยาจารย์สมาคมมาอยู่ที่หอประชุมชั้นที่ 3 เมื่อเดือนมิถุนายนปีเดียวกัน

กิจการของคุรุสภาย้ายตัวเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ ความไม่เหมาะสมของสถานที่ในหอประชุมที่จะจัดเป็นสำนักงานเนื่องจากเป็นหอประชุมตั้งกลาง คณะกรรมการอำนวยการจึงอนุมัติให้ย้ายสำนักงานคุรุสภามาอยู่ที่ชั้นล่างของหอสมุดคุรุสภา ตั้งแต่วันที่ 16 มกราคม พ.ศ. 2507 เป็นต้นมา ปัจจุบันนี้สถานที่ทำการอีกแห่งหนึ่งก็คือศึกษาศูนย์วัสดุการศึกษา ซึ่งคุรุสภาได้ขอใช้สถานที่จากกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ โดยได้จ่ายเงินทดแทนให้กรมวิชาการเพื่อใช้ก่อสร้างสถานที่แห่งใหม่ สถานที่ทั้ง 2 แห่ง ซึ่งอยู่ในบริเวณเดียวกัน จึงเป็นสถานที่ทำการของคุรุสภาจนกระทั่งถึงในปัจจุบัน

การจัดแบ่งส่วนงานของคุรุสภา

ตั้งแต่คุรุสภาเริ่มก่อตั้งมาจนถึงปัจจุบัน ได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหน่วยงานให้เหมาะสมอยู่เสมอ หน่วยงานหลักคงอยู่ในรูปเดิม คือประกอบไปด้วย สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา สำนักงานคุรุสภาในส่วนภูมิภาค และองค์การคาคคุรุสภา สำหรับส่วนกิจกรรมการศึกษา ได้โอนไปเป็นหน้าที่ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งแต่วันที่ 21 มิถุนายน

พ.ศ. 2505⁵

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา

พระราชบัญญัติครูฉบับใหม่ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2519 มาตรา 8 ทวิ ได้กำหนดให้มีสำนักงานเลขาธิการคุรุสภาเพิ่มขึ้น แต่เดิมสำนักงานเลขาธิการคุรุสภามีอยู่แล้ว แต่มิได้ระบุไว้ในกฎหมาย ดังนั้นในพระราชบัญญัติครูฉบับใหม่ จึงได้บัญญัติขึ้นไว้ เพื่อให้ผู้อำนวยการที่ในการดำเนินงานของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภาชัดเจนขึ้น โดยยึดแนวของสำนักงาน ก.พ.⁶ โดยอนุโลม สำนักงานเลขาธิการมีหน้าที่ดังต่อไปนี้ คือ

1. เป็นเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคุรุสภา วิจัยและจัดระบบเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล เพื่อเสนอคุรุสภา
2. ประสานงานและดำเนินการในเรื่องของครูกับหน่วยราชการหรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับครู
3. ประสานงานและดำเนินการ เกี่ยวกับกิจการอื่นที่คุรุสภามอบหมาย
4. จัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับครู เสนอต่อคุรุสภา

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา มีเลขาธิการคุรุสภา ซึ่งได้รับการแต่งตั้งโดยคณะกรรมการอำนวยการ เป็นผู้บังคับบัญชาเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา และบริหารกิจการของสำนักเลขาธิการคุรุสภา ขึ้นตรงต่อประธานกรรมการอำนวยการคุรุสภา

การจัดแบ่งส่วนงานของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา จัดแบ่งออกเป็นฝ่ายรวมทั้งหมด 5 ฝ่าย และแผนกต่าง ๆ ในแต่ละฝ่ายรวมทั้งหมด 17 แผนก

⁵คุรุสภา, รายงานแถลงผลงานในรอบปี 2505 ของคุรุสภา (พระชนกร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2506), หน้า 55.

⁶สำนักงานคุรุสภา, "หลักการเหตุผลและสาระสำคัญของพระราชบัญญัติครู (ฉบับที่ 4)," ข่าวคุรุสภา, ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 (มกราคม 2520), หน้า 7.

สำนักงานคุรุสภาในส่วนภูมิภาค

สำนักงานคุรุสภาในส่วนภูมิภาคจะอยู่ในรูปของการจัดตั้งอนุกรรมการคุรุสภาประจำจังหวัด หรือ อ.ค.จ. วัตถุประสงค์ที่จัดให้มี อ.ค.จ. ขึ้นก็เพื่อต้องการให้มีการกระจายอำนาจหน้าที่ของคุรุสภา จากส่วนกลางไปยังส่วนภูมิภาคเพื่อเป็นการเสริมสร้างความสามัคคีแกสมาชิกคุรุสภาทุกจังหวัด เพื่อให้สมาชิกคุรุสภาเห็นความสำคัญ ของงานและกิจการต่าง ๆ ที่คุรุสภาจัดขึ้น และเพื่อพิจารณาจ่ายเงินให้เป็นประโยชน์แก่สมาชิกอย่างดีที่สุด⁷ แบ่งออกเป็นสองส่วนคือ

1. แผนกคุรุสภาจังหวัด มีศึกษาธิการจังหวัดเป็นเจ้าหน้าที่เรียกว่า "เจ้าหน้าที่คุรุสภาประจำจังหวัด" ดำเนินกิจการของคุรุสภาในเขตจังหวัด
2. แผนกคุรุสภาอำเภอ มีศึกษาธิการอำเภอเป็นเจ้าหน้าที่เรียกว่า "เจ้าหน้าที่คุรุสภาประจำอำเภอ" ดำเนินกิจการของคุรุสภาในเขตอำเภอ

สำนักงานคุรุสภาในส่วนภูมิภาคจึงมีบทบาทช่วยเหลือบริการสมาชิกในจังหวัดของตน ตลอดจนสอดส่องจรรยาบรรณของครูในจังหวัดนั้นด้วย⁸

องค์การคาของคุรุสภา

003320

องค์การคาของคุรุสภากำเนิดขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2493 เป็นหน่วยงานซึ่งคุรุสภาจัดตั้งขึ้นตามมาตรา 5(3) แห่งพระราชบัญญัติครู พ.ศ. 2488 โดยมีวัตถุประสงค์-

⁷สำนักงานคุรุสภา, "งานคานบริหารทั่วไป" ผลงานคเเกินของคณะกรรมคการอำนวยการชุกปัจจุบัน พ.ศ. 2516 ถึง 2519 (24 พฤศจิกายน 2519), หน้า 1 (อัครสำเนา).

⁸คุรุสภา, "ข่าวในการประชุม," วารสารการประชุมสามัญคุรุสภาประจำปี พ.ศ. 2516, 4(26 เมษายน 2516), 2 (อัครสำเนา).

ประสงค์เพื่อจัดหาผลประโยชน์ให้แก่คุรุสภา และอำนวยความสะดวกให้แก่กิจการการศึกษาของชาติ⁹ วัตถุประสงค์นี้ยังคงดำเนินมาจนถึงปัจจุบัน องค์การฯของคุรุสภาได้ทำการผลิตและจำหน่ายแบบเรียน สมุด ตลอดจนอุปกรณ์การศึกษา และการตรึงราคาอันค้างังกล่าวมิให้มีราคาสูงขึ้นเกินสมควร ทั้งนี้เพื่อมิให้เกิดความเดือดร้อนต่อความจำเป็นของผู้บริโภค ขณะนี้องค์การฯของคุรุสภามีร้านค้าอยู่ 4 แห่งคือ ร้านศึกษาภัณฑ์พาณิชย์ อาคาร 9 ถนนราชดำเนิน ร้านลูกเสือ อาคารศาลาขาววิภาวดี ถนนพระราม 1 หน้าสนามกีฬาแห่งชาติ ร้านคาราภัณฑ์ อาคารทองฟ้าจำลอง ถนนสุขุมวิท และร้านศึกษาภัณฑ์ ลาดพร้าว นอกจากนี้ยังมีร้านขายส่งและร้านค้าปลีกในต่างจังหวัด เมื่อปี พ.ศ. 2517 มีจำนวนรวมทั้ง 140 ร้าน ในเขต 68 จังหวัด¹⁰ องค์การฯมีกิจการทางด้านกรพิมพ์ โดยมีโรงพิมพ์เป็นของตนเองอยู่ 2 แห่ง คือ โรงพิมพ์คุรุสภาพระสุเมรุ และโรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว ส่วนโรงงานทำสมุดพิมพ์ชอยสายลม ถนนพหลโยธินแห่งหนึ่ง

คณะอาจารย์ในสำนักงานคุรุสภา

ตามระเบียบคุรุสภาว่าด้วยการกำหนดหน้าที่ และการแบ่งส่วนงานในสำนักงานคุรุสภา พ.ศ. 2510 ข้อ 11¹¹ ได้กำหนดให้มีคณะอาจารย์ในสำนักงานคุรุสภา คณะหนึ่งมีหน้าที่ปฏิบัติงานทางวิชาการ และกิจการอื่นที่สำนักงานคุรุสภามอบหมาย ตามระเบียบดังกล่าวจึงได้จัดตั้งคณะอาจารย์ในสำนักงานคุรุสภาขึ้น

⁹คุรุสภา, รายงานแถลงผลงานของคุรุสภาในรอบปี 2515 (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2515), หน้า 53.

¹⁰คุรุสภา, 30 ปีของคุรุสภา, หน้า 135.

¹¹คุรุสภา, ประมวลระเบียบปฏิบัติงานของคุรุสภา, หน้า 113.

งานของคณะอาจารย์แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทคือ

1. งานนอกสำนักงาน ได้แก่การออกไปแนะนำที่แจ้ง และส่งเสริมการสอน วิชาชุดครู ป.กศ. และ ป.ม. ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยเฉพาะในท้องถิ่น ก้นการตามโครงการที่จัดมีขึ้นในแต่ละปี

2. งานในสำนักงาน ได้แก่ ควบคุมและดำเนินการสอนวิชาชุดครู ป.กศ. และ ป.ม. ทางไปรษณีย์ บรรยายวิชาชุดครู ป.กศ. และ ป.ม. ทางวิทยุศึกษา ใ้คำ แนะนำทางวิชาการแก่สมาชิกครูสภาที่มาสอบถามด้วยตนเองหรือสอบถามทางไปรษณีย์ เป็น อนุกรรมการทางวิชาการของครูสภา จัดทำวารสารวิทยากร และวารสารประชาศึกษา ทำงานด้านวิชาการ และกิจการอื่นตามที่สำนักงานครูสภามอบหมาย และจัดให้มีโครงการ แนะนำหนังสือที่มีคุณค่าทางด้านวิชาการแก่สมาชิก

การดำเนินงานของครูสภา

เนื่องจากการยกเลิกแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติครู พุทธศักราช 2488 พระราชบัญญัติครู (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2495 และพระราชบัญญัติครู (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2509 ด้วยเหตุผลที่มีมาตรการบางมาตรา ของพระราชบัญญัติครูฉบับดังกล่าว มีหลักการไม่สอดคล้อง กับสภาพการณ์ปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องยกเลิกกฎหมายว่าด้วยครูบางมาตรา และบัญญัติตาม กฎหมายว่าด้วยครูขึ้นใหม่บางมาตรา¹² จึงเป็นผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการ ดำเนินงานของครูสภาเป็นบางเรื่อง อาทิเช่น การแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการ และ กรรมการที่ปรึกษา วิชาการและหลักเกณฑ์ในการประชุมคณะกรรมการ กำหนดขอบข่ายการ ปฏิบัติงานซึ่งเป็นอำนาจและหน้าที่ของครูสภาให้รัดกุมเหมาะสมยิ่งขึ้น สำหรับการดำเนินงาน เรื่องอื่นนั้นคงดำเนินอยู่ในรูปเดิมเป็นส่วนใหญ่

¹²พระราชบัญญัติครู พ.ศ. 2519, "ราชกิจจานุเบกษา, ฉบับพิเศษ เล่มที่ 93 ตอนที่ 156 (24 ธันวาคม, 2519), หน้า 29 - 36

อำนาจและหน้าที่ของคุรุสภา

อำนาจและหน้าที่ของคุรุสภาตามมาตรา 6 ได้รับการแก้ไขปรับปรุงมาแล้วรวม 2 ครั้งด้วยกันคือ แก้ไขครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2509 พระราชบัญญัติครูฉบับที่ 3 ได้แก้ไขเพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ของคุรุสภาในเรื่อง การปฏิบัติการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัดแทน ก.จ.¹³ ส่วนการแก้ไขปรับปรุงอำนาจหน้าที่ของคุรุสภาครั้งที่ 2 ในปี พ.ศ. 2519 พระราชบัญญัติครูฉบับที่ 4 ได้แก้ไขการใช้คำขอความ ส่วนที่เขียนในมาตรา 6 ให้เหมาะสมรัดกุมมากขึ้นโดยยังคงยึดเค้าโครงเดิมของมาตรา 6 ในพระราชบัญญัติครูฉบับก่อน ๆ เอาไว้เกือบทุกประการ¹⁴ อำนาจและหน้าที่ของคุรุสภาตามพระราชบัญญัติครูฉบับใหม่ ปี พ.ศ. 2519 มีสาระสำคัญที่ได้รับการแก้ไขแล้ว คือ

1. ให้ความเห็นแก่กระทรวงศึกษาธิการในเรื่องการจัดการศึกษาโดยทั่วไป หลักสูตร แบบเรียน อุปกรณ์ประกอบการเรียน การสอน การฝึกอบรม การวัดผลและประเมินผลการศึกษา
2. ความคุมและสอดส่องจรรยาบรรณและวินัยของครู พิจารณาลงโทษครูผู้ประพฤติผิด และพิจารณาคำร้องทุกข์ของครู
3. พิจารณาสีทธิของครูภายในขอบเขตที่กฎหมายกำหนด
4. ส่งเสริมให้ครูได้รับสวัสดิการต่าง ๆ ตามสมควร
5. พิจารณาความรู้ ความสามารถ คุณภาพและประสิทธิภาพของครู
6. ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนแผนกข้าราชการพลเรือน และปฏิบัติการแทนอนุกรรมการข้าราชการพลเรือนต่าง ๆ แคว้นแต่กรณีสำหรับข้าราชการครู

¹³ พระราชบัญญัติครู พุทธศักราช 2495, เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน.

¹⁴ สำนักงานคุรุสภา, เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน.

7. ปฏิบัติการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการจังหวัด แทน ก.จ. และแต่งตั้งอนุกรรมการให้มีอำนาจหน้าที่ และปฏิบัติการแทนได้ในส่วนที่ เกี่ยวกับข้าราชการส่วนจังหวัด ซึ่งดำรงตำแหน่งเป็นผู้สอนประจำในสถานศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

คณะกรรมการอำนวยการคุรุสภา

ในการบริหารงานของคุรุสภา กฎหมายกำหนดให้มีกรรมการชั้นคณะหนึ่ง เรียกว่า "คณะกรรมการอำนวยการคุรุสภา"¹⁵ เป็นผู้ใช้อำนาจและปฏิบัติหน้าที่ของคุรุสภาโดยทั่วไป มีหน้าที่แต่งตั้งเลขาธิการ รองเลขาธิการ และเจ้าหน้าที่รองตามสมควร ประกอบด้วยกรรมการโดยตำแหน่งแต่เพียงอย่างเดียว แต่เดิมนั้นคณะกรรมการอำนวยการคุรุสภาประกอบด้วยกรรมการ 2 ประเภทคือ¹⁶ กรรมการโดยตำแหน่ง มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นรองประธาน และอธิบดีทุกกรมในกระทรวงศึกษาธิการ เป็นกรรมการ และกรรมการโดยการเลือกตั้งจากสมาชิกคุรุสภา ซึ่งดำรงหรือเคยดำรงตำแหน่งเป็นครู มีเวลารวมกันไม่น้อยกว่า 10 ปี เข้าร่วมเป็นกรรมการมีจำนวนมากกว่ากรรมการโดยตำแหน่ง 3 คน ตามพระราชบัญญัติครูฉบับใหม่ (2519) คณะกรรมการอำนวยการจะประกอบไปด้วยกรรมการโดยตำแหน่ง และให้มีกรรมการที่ปรึกษา โดยการแต่งตั้งเท่านั้น¹⁷

¹⁵ คุรุสภา, พระราชบัญญัติครู ขอบังคับคุรุสภา... (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา ลวดพราว, 2515), หน้า 2.

¹⁶ สำนักงานคุรุสภา, "หลักการ : เหตุผล และสาระสำคัญของพระราชบัญญัติครู (ฉบับที่ 4)," ข่าวคุรุสภา, ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 (มกราคม 2520), หน้า 7

¹⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.

เหตุผลที่มีการเปลี่ยนแปลงลักษณะนี้ๆ เพื่อแก้ไขระบบการเลือกตั้ง คณะกรรมการอำนวยการแบบเดิมก็ต้องมีการเลือกตั้งมาจากครุจำนวนมากตามวิธีกรรมและขั้นตอนต่าง ๆ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสภาพและนโยบายของรัฐบาลปัจจุบัน

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการอำนวยการคุรุสภา

ผลจากการยกเลิกมาตรา 20, 21 และ 22 ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการกำหนดวันเรียกประชุมสามัญและวิสามัญ การแถลงผลงานในที่ประชุม¹⁸ อำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการอำนวยการคุรุสภาจึงมีอยู่เฉพาะในเรื่องต่อไปนี้คือ

1. เป็นผู้ใช้อำนาจหน้าที่ของคุรุสภาทั้ง 7 ข้อ โดยคณะกรรมการอำนวยการอาจดำเนินการเอง หรือจะแต่งตั้งอนุกรรมการ หรือมอบหมายให้กรรมการอำนวยการคนหนึ่งคนใดไปทำการใด ๆ แทนได้
2. แต่งตั้งเลขาธิการคุรุสภา รองเลขาธิการคุรุสภา และเจ้าหน้าที่อื่นตามสมควร เจ้าหน้าที่อื่นในพื้นหมายถึงตั้งแต่ระดับหัวหน้าแผนกขึ้นไป
3. มีอำนาจวางระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามอำนาจและหน้าที่ของคุรุสภา โดยประกาศให้สมาชิกทราบโดยเปิดเผย
4. มีอำนาจออกคำสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ คำทัณฑ์โทษเป็นลายลักษณ์อักษร หรือให้ออกจากสมาชิกของคุรุสภา แล้วแต่จะเห็นสมควรแก่ความผิด
5. มีอำนาจแต่งตั้งผู้หนึ่งผู้ใดให้เป็นสมาชิกกิตติมศักดิ์ของคุรุสภา
6. มีอำนาจแต่งตั้งอนุกรรมการขึ้นเพื่อสอดส่องจรรยาบรรณ และวินัยของครู
7. มีอำนาจอนุญาตให้ครูซึ่งถูกลงโทษออกจากสมาชิกภาพแห่งคุรุสภา

¹⁸ พระราชบัญญัติครู พ.ศ. 2519, เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน.

เพราะเหตุประพฤตินิติจรรยา มารยาทหรือวินัยนั้น ถ้าได้กลับประพฤติเป็นคนดีและกลับตนเป็นคนมีจรรยา มารยาทและวินัยดีแล้ว กลับเข้าเป็นสมาชิกใหม่ได้

8. มีอำนาจจัดการเงินของคุรุสภา เพื่อให้กิจการปกติของคุรุสภา ดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ได้เต็มที่ รวมทั้งการจัดหาผลประโยชน์ให้แก่คุรุสภาตามแต่จะเห็นสมควร

ประเภทงานที่คุรุสภาจัดบริการแก่สมาชิก

งานส่งเสริมदानวิชาการ

การอบรมส่งเสริมความรู้แก่ตัวบุคคลผู้ปฏิบัติงาน นับว่าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการบริหารงานบุคคลปัจจุบัน ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพของบุคคลในการปฏิบัติงานให้มากยิ่งขึ้น สำหรับในวงการศึกษานั้นได้มีการดำเนินการในเรื่องนี้อยู่เสมอ มีทั้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่โดยตรง และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องอยู่หลายหน่วยงาน

คุรุสภาถือได้ว่าเป็นองค์กรหนึ่งที่มีอำนาจและหน้าที่ ในการส่งเสริมความรู้दानวิชาการ และวิทยฐานะของครู ตามที่ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติครู จึงได้ริเริ่มให้มีการส่งเสริมความรู้แก่ครูด้วยวิธีการต่าง ๆ ขึ้น นอกจากนี้คุรุสภายังให้ความสำคัญร่วมมือแก่กระทรวงศึกษาธิการ สมาคม และหน่วยงานอื่น ในการจัดอบรมครูอยู่เรื่อยมา จึงมีครูเป็นจำนวนมากได้รับประโยชน์เพิ่มพูนความรู้ทางदानวิชาการ และวิทยฐานะของตนเองมากขึ้น เป็นลำดับ¹⁹ ซึ่งนอกจากจะเป็นประโยชน์แก่ตัวครูเองแล้ว ยังก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน อันเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานเพิ่มขึ้นอีก การส่งเสริมความรู้दानวิชาการแก่สมาชิกที่คุรุสภาจัดทำอยู่ในปัจจุบัน ประกอบไปด้วยงานประเภทต่าง ๆ

¹⁹ คุรุสภา, คุรุสภาอำนวยการนโยบายให้แก่สมาชิกอย่างไรบ้าง (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว 2518), หน้า 18 - 20.

ได้แก่²⁰ การออกวารสารวิทยากรย์ และวารสารประชาศึกษา การจัดพิมพ์คำราวีชา
 ชุดครูวิชาต่าง ๆ การจัดพิมพ์หนังสือชุดภาษาในการจัดแปลตำราทางประเทเป็นภาษาไทย
 การจัดปฐกถาเพื่อการศึกษาระหว่างปิตภาคเรียนฤดูร้อน (ป.ศ.ร.) การเดินทางเพื่อ
 การศึกษาระหว่างปิตภาคเรียนฤดูร้อน (ค.ศ.ร.) การอบรมเพื่อการศึกษาระหว่างปิต
 ภาคเรียนฤดูร้อน (อ.ศ.ร.) การเดินทางไปต่างประเทศเพื่อการศึกษาระหว่างปิตภาค
 เรียนฤดูร้อน (ค.ศ.ร.) การอบรมเพื่อเตรียมสอบวิชาชุดครู ป.กศ. และ ป.ม.
 การอบรมเพื่อเตรียมสอบวิชาชุด (อ.ส.ช.) การสอนวิชาชุดครู ป.กศ. และ ป.ม.
 ทางไปรษณีย์ การเผยแพร่วิชาการแก่สมาชิกในส่วนภูมิภาค การบรรยายวิชาชุดครู ป.กศ.
 และ ป.ม.ทางวิทยุศึกษา ชุมนุมภาษาไทยของคุรุสภา การจัดปฐกถาของคุรุสภา
 ชุมนุมคณิตศาสตร์ของคุรุสภา การวิจัยทางการศึกษา การให้เงินแก่กระทรวงศึกษาธิการ
 ในการอบรมครู การจัดบริการห้องสมุดของคุรุสภา และการดำเนินการสอบแข่งขันเพื่อ
 รับทุนไปศึกษาต่อ ณ ต่างประเทศ ตามความต้องการของกระทรวงศึกษาธิการ

งานส่งเสริมคานสวัสดิการ

อำนาจหน้าที่ของคุรุสภาตามพระราชบัญญัติครู โฉงกล่าวถึงหน้าที่ของ
 คุรุสภาในคานการให้การส่งเสริมสวัสดิการแก่ครูตามสมควร ปรากฏว่าคุรุสภาได้จัด
 สวัสดิการให้แก่ครูมากมายหลายประการ สวัสดิการที่คุรุสภาได้จัดขึ้น บางอย่างก็อำนวย
 ประโยชน์แก่ครูมาก บางอย่างก็อำนวยประโยชน์พอสมควร บางอย่างก็ประสบอุปสรรค
 ต้องล้มเลิกไป²¹ อย่างไรก็ตามคุรุสภาก็พยายามหาทางส่งเสริมการให้บริการทางคาน

²⁰ ฝ่ายแผนงานและมาตรฐานวิชาชีพครู สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา,
 คุรุสภาของทาน, 2520, หน้า 8 (อัครสำเนา).

²¹ คุรุสภา, สัมภาษณ์ คร.สุรัฐ ศิลปอนันต์ รองเลขาธิการคุรุสภา, 20
 ธันวาคม 2519.

สวัสดิการแก่ครูและครอบครัวของครูอยู่เสมอ โดยได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นพิจารณาการจัดส่งเสริมสวัสดิการให้แก่ครูโดยเฉพาะ สำหรับงานส่งเสริมด้านสวัสดิการที่คุรุสภาจัดทำอยู่ในปัจจุบัน ประกอบด้วยงานประเภทต่าง ๆ ได้แก่²² การให้เงินช่วยเหลือสมาชิกคุรุสภาที่ประสบภัยต่าง ๆ การชดเชยค่าโดยสารรถไฟและเครื่องบินให้แก่สมาชิกคุรุสภา การช่วยเหลือสมาชิกคุรุสภาและครอบครัวที่เจ็บป่วย การจัดตั้งองค์การช่วยเหลือสมาชิกคุรุสภา (ช.พ.ค.) การจัดหาปณสถานให้แก่สมาชิกที่ถึงแก่กรรม การจัดงานวันครู การจัดตั้งมูลนิธิช่วยครูอาวุโสในพระบรมราชูปถัมภ์ การช่วยเหลือบุตรครูและการจัดตั้งมูลนิธิช่วยการศึกษาบุตรสมาชิกคุรุสภา การจัดสรรที่ดินสำหรับสมาชิกคุรุสภา การจัดสร้างบ้านพักสมาชิกคุรุสภาในต่างจังหวัด การจัดหอพักสมาชิกคุรุสภา การสร้างบ้านพักตากอากาศสำหรับสมาชิกคุรุสภา การช่วยเหลือสมาชิกคุรุสภาในการประกอบพิธีสมรส การช่วยเหลือสมาชิกคุรุสภาที่มาจากพระนครและดูการศึกษา การช่วยเหลือสมาชิกคุรุสภาในด้านกฎหมาย การช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกคุรุสภาในกรณีที่ยุติสมรสถึงแก่กรรม (ช.พ.ส.) ชุมนุมคนตรีและชุมนุมละครของคุรุสภา และการช่วยเหลือครอบครัวให้แก่มหาชิกโดยจัดให้มีร้านค้าเสื้อผ้าในราคาถูกกว่าท้องตลาด

การบริหารงานบุคคลแทน ก.พ. และ ก.จ.

ตามพระราชบัญญัติครู 2488 และแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 3 พ.ศ. 2509 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ให้คุรุสภา ทำหน้าที่บริหารงานบุคคลแทน ก.พ. และ ก.จ. สำหรับข้าราชการครู และข้าราชการส่วนจังหวัดตามลำดับ การที่กฎหมายให้อำนาจแก่คุรุสภาไว้เช่นนี้ ก็เนื่องจากข้าราชการพลเรือนมีอยู่เป็นจำนวนมาก ข้าราชการแต่ละประเภทปฏิบัติหน้าที่แตกต่างกัน ก.พ. ซึ่งเป็นองค์การกลางการบริหารงานบุคคล ไม่

²² ฝ่ายแผนงาน และมาตราชูฐานวิชาชีพครู สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, เรื่องเดียวกัน, หน้า 11.

สามารถปฏิบัติกรควบคุมให้เป็นมาตรฐานเดียวกันได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้าราชการครู
ซึ่งมีวัฒนธรรม จารีต ประเพณี แตกต่างจากข้าราชการประเภทอื่นอยู่มาก ครูสภาจึงเป็น
องค์การกลางบริหารงานบุคคลครูที่เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่แทน ก.พ. และ ก.จ.
ดังกล่าว²³

ครูสภามีอำนาจปฏิบัติกรแทน ก.พ. ทุกเรื่อง ยกเว้นเพียงเรื่องกรตีความ
และวินิจฉัยปัญหาต่าง ๆ ซึ่งเกิดขึ้นเนื่องจากการใช้บังคับกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการ
พลเรือน การควบคุมดูแลกิจการให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน
การดูแลและจัดการศึกษาของนักเรียนฝ่ายพลเรือนในต่างประเทศ และการออกกฎและ
ระเบียบต่าง ๆ²⁴

สำหรับการปฏิบัติกรแทน ก.จ. ก็เช่นกัน ครูสภามีหน้าที่ปฏิบัติกรแทนทุก
เรื่อง ยกเว้นเพียงเรื่อง กรตีความและวินิจฉัยแทน ก.จ. การควบคุมดูแลกิจการให้
เป็นไปตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการส่วนจังหวัด การควบคุมดูแลในการที่องค์การ
บริหารส่วนจังหวัด การควบคุมดูแลในการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดปฏิบัติไม่ถูกต้อง
การออกกฎ ก.จ. และวางระเบียบต่าง ๆ²⁵

²³อมร รัชศาสตร์ และ โสรัจ สัจจรัตกุล, การบริหารงานบุคคลในประเทศไทย
(พระนคร : โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี, 2514), หน้า 199.

²⁴วีระ คำวิเศษณ์ "ระบบบริหารงานบุคคลฝ่ายครูในประเทศไทย"
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2519) หน้า 455.

²⁵เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.

ครูสภาจึงเป็นองค์การกลางบริหารงานบุคคล ปฏิบัติการแทน ก.พ. เฉพาะสายงานครู 2 สังกัดคือ กระทรวงศึกษาธิการ และองค์การบริหารส่วนจังหวัดในเรื่องต่อไปนี้ คือ²⁶

1. งานกำหนดตำแหน่ง
2. งานปรับปรุงตำแหน่งให้เหมาะสมกับปริมาณและคุณภาพของงาน
3. งานเลื่อนตำแหน่ง
4. งานจ่ายเงินเดือนเป็นกรณีพิเศษ
5. งานบรรจุราชการที่ออกจากราชการไปแล้วกลับเข้ารับราชการ
6. งานโอนหรือสับเปลี่ยนตำแหน่ง และอัตราเงินเดือน
7. งานแต่งตั้งข้าราชการอื่นมาเป็นข้าราชการครู
8. งานเกี่ยวกับการใช้ปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ
9. งานบรรจุบุคคลเข้ารับราชการในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิ
10. งานอนุมัติการแต่งตั้งผู้มีคุณสมบัติเฉพาะต่างไปจากที่กำหนดไว้ในมาตราฐานกำหนดตำแหน่ง
11. งานเกี่ยวกับวินัย และการรักษาวินัย
12. งานเกี่ยวกับการร้องทุกข์และอุทธรณ์ของครู

²⁶ ว่างแผนงานและมาตราฐานวิชาชีพครู สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, เรื่องเดียวกัน, หน้า 16.

การวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในปี พ.ศ. 2505 เดคียง พัฒนพิชัย²⁷ ได้ทำการศึกษาคนควาและวิจัยเรื่อง "การส่งเสริมฐานะครูของคุรุสภา" ลักษณะของการวิจัยเป็นการวิจัยแบบบรรยาย (Descriptive Research) ที่มุ่งศึกษาหน้าที่ของคุรุสภา 2 ประการ คือ การส่งเสริมวิทยฐานะของครู และการส่งเสริมสวัสดิการ หรือ ฐานะความเป็นอยู่ของครู คุรุสภาได้ดำเนินงานส่งเสริมฐานะครูอย่างไร เพียงใด ได้ผลมากน้อยเพียงใด มีอุปสรรคอย่างไรหรือไม่ ผลจากการศึกษาค้นคว้าวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สรุปผลว่า

การดำเนินงานของคุรุสภา มีเรื่องสำคัญที่ควรได้ปรับปรุงส่งเสริมอยู่ 2 ประการ คือ

1. การส่งเสริมวิทยฐานะของครู คุรุสภาส่วนกลางไม่อาจส่งเสริมฐานะครูทั่วประเทศไทย เจ้าหน้าที่คุรุสภาส่วนภูมิภาค ไม่ค่อยได้จัดงานส่งเสริมฐานะครูให้เป็นปึกแผ่น คุรุสภาควรส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่คุรุสภาในส่วนภูมิภาคมีความคิดริเริ่ม และหาทางส่งเสริมฐานะครูขึ้นตามความต้องการของครูในเขตของตน ส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่คุรุสภาในส่วนภูมิภาคได้ไปดูการจัดงานที่คุรุสภาส่วนกลาง ได้จัดทำอยู่เพื่อใช้เป็นแนวทาง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

²⁷ เดคียง พัฒนพิชัย "การส่งเสริมฐานะครูของคุรุสภา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2505) หน้า 13, 108 - 114.

ควรมีเจ้าหน้าที่ของแผนกศึกษาธิการ ตำแหน่งอย่างต่ำประจำแผนกรับผิดชอบงานของคุรุสภาแคว้นเดียว เพื่อช่วยศึกษาธิการจังหวัด หรือศึกษาธิการอำเภอ ทั้งในด้านการตัดสินใจเลือกค่าเงินงาน และปฏิบัติงานประจำ

2. การประชาสัมพันธ์งาน เพื่อส่งเสริมให้ครูสนใจและเข้าใจงานของคุรุสภาเป็นสิ่งสำคัญมาก ควรเริ่มตั้งแต่การทำความเข้าใจพระราชบัญญัติครู โดยให้ครูบรรจุใหม่ได้ทราบเมื่อมีการประชุมพิเศษ ข้าราชการค่าเงินงานของคุรุสภาควรแจ้งให้สมาชิกในส่วนภูมิภาคได้ทราบโดยทั่วกัน วิธีการที่จัดทำอยู่ยังมีข้อบกพร่อง

การวิจัยของ สุทิน เอมะพัฒน์²⁸ เมื่อปี พ.ศ. 2510 ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การบริหารงานบุคคลของคุรุสภา" ลักษณะของการวิจัยเป็นการวิจัย ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับของเดคียง พัฒนพิชัย คือเป็นการวิจัยแบบบรรยาย (Descriptive Research) แต่เนื้อหาของการวิจัยจะศึกษาเฉพาะเรื่องการบริหารงานบุคลากรครูของคุรุสภา ซึ่งเป็นงานด้านหนึ่งของคุรุสภา และเดคียง พัฒนพิชัย ยังไม่ได้ศึกษาวิจัยเอาไว้มาก่อน งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาต่อเนื่องนอกเหนือจากเรื่องที่ได้วิจัยมาก่อนแล้ว

ผลจากการศึกษาค้นคว้าวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผลว่า ในกรณีที่คุรุสภาทำหน้าที่แทน ก.พ. ด้านการบริหารงานบุคคลนั้น เมื่อเปรียบเทียบกับองค์การบริหารงานบุคคลของข้าราชการประเภทอื่น ๆ เช่น ก.ต., และ ก.อ. ในด้านฐานะและอำนาจหน้าที่แล้วมีความแตกต่างจากคุรุสภามาก คือคุรุสภามีได้ฐานะเป็นองค์การบริหารงานบุคคลเพียงอย่างเดียวเหมือน ก.ต., และ ก.อ. คุรุสภายังมีฐานะเป็นสถาบันอาชีพคล้ายกับอาชีพอื่น ๆ เช่น สมาคมแพทย์ เนติบัณฑิตสภา ซึ่งสถาบันอาชีพเหล่านี้มิได้อำนาจหน้าที่ในการบริหารงานบุคคลแก่ข้าราชการประเภทใดเลย คงทำหน้าที่เป็นเพียงสถาบันที่รักษา

²⁸ สุทิน เอมะพัฒน์ "การบริหารงานบุคคลของคุรุสภา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิถียุทธศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ 2510) หน้า 98 -

จริยธรรมของผู้ประกอบอาชีพนั้น ๆ เท่านั้น คุรุสภาจึงมีฐานะอยู่สองฐานะจึงทำให้การปฏิบัติงานยุ่งยากขึ้น คุรุสภาเป็นแต่เพียงหน่วยงานที่มีหน้าที่ปฏิบัติตาม กฎ ระเบียบของ ก.พ. เท่านั้น ไม่สามารถออกกฎระเบียบอื่นใด เช่น ก.ศ., ก.ม. และ ก.อ. ได้ ฐานะของคุรุสภาจึงไม่เป็นองค์การบริหารงานบุคคลอย่างสมบูรณ์ มิได้มีอำนาจเกี่ยวกับการวินิจฉัยสั่งการใดอย่างหนึ่งของคณาธิการ บริหารงานบุคคลอื่น ๆ คุรุสภามีหน้าที่ในการควบคุมเท่าที่ถูกลงกำหนดมาให้ควบคุมเท่านั้น ฐานะของคุรุสภาจึงเป็นสถาบันอาชีพครูเสียเป็นส่วนใหญ่

ผู้วิจัยเสนอให้มีการปรับปรุงการบริหารงานบุคคลของคุรุสภา 2 ประการ คือ

1. ให้คุรุสภามีฐานะเป็นสถาบันอาชีพครูอย่างเดี่ยว ส่วนงานด้านการบริหารงานบุคคลนั้น ควรมอบให้ ก.พ. ทำตามเดิม เพราะการที่คุรุสภาไม่มีอำนาจในการวินิจฉัยสั่งการเองแล้ว ย่อมทำให้ขาดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และอีกประการหนึ่ง เมื่อการบริหารงานบุคคลอยู่ที่ ก.พ. แหงเดียวแล้ว จะทำให้เกิดความเสมอภาคระหว่างข้าราชการพลเรือนด้วยกัน ทั้งปัญหาที่ข้าราชการประเภทอื่นที่จะขอแยกจัดตั้งองค์การบริหารงานบุคคลของตนเองขึ้น

2. ให้คุรุสภามีอำนาจหน้าที่ในการบริหารงานบุคคลากรครู เช่น เกม แต่คุรุสภาควรมีอำนาจอย่างสมบูรณ์ในตัวเอง

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้เสนอแนะแก้ไขปรับปรุงคุรุสภาในด้านอื่นอีกคือ

1. ปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติครูเสียใหม่ โดยยกฐานะคุรุสภาขึ้นเป็นองค์การบริหารงานบุคคลเช่นเดียวกับ ก.ศ. ละ ก.อ.

2. ตำแหน่งเลขาธิการคุรุสภา ควรเป็นตำแหน่งประจำ กำหนดเงินเดือนขั้นสูงสุดและต่ำสุดเอาไว้ การเลื่อนเงินเดือนพิจารณาถึงความสามารถของปริมาณงานเป็นสำคัญ เพื่อกระตุ้นให้เลขาธิการปฏิบัติงานใหม่ประสิทธิภาพมากที่สุด การแต่งตั้งไม่ควรเลือกขึ้นมาจากราชการกระทรวงศึกษาธิการที่ปลดเกษียณแล้วเสมอไป ควรคำนึงถึงในด้านความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ของบุคคลที่ตำแหน่งนี้เป็นสำคัญ

3. ควรลดกรรมการโดยตำแหน่งในคณะกรรมการอำนวยการให้น้อยลง เพราะกรรมการโดยตำแหน่งมีงานต้องรับผิดชอบมากอยู่แล้ว ควรเลือกจากสมาชิกคุรุสภา แทน

4. การให้บริการของคุรุสภา ควรขยายไปยังส่วนภูมิภาคให้มาก เจ้าหน้าที่ คุรุสภาประจำจังหวัดควรรีเริ่มจัดทำเนียบการแทนได้ในงานบางประเภท

การวิจัยของสายสวาท เมทะนี²⁹ เมื่อปี พ.ศ. 2508 ได้ทำการวิจัย เรื่อง "การสำรวจความคิดเห็นของครูในจังหวัดพระนครที่มีต่องานและบริการที่คุรุสภา ให้แก่สมาชิก" การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีสังเกตแบบสอบถามไปให้ครูในโรงเรียนรัฐบาล โรงเรียนราษฎร์ และโรงเรียนประชาบาล โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งเป็นพวกหรือชั้น (Stratified random Sampling) จากโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,000 คน ขึ้นไปรวม 115 โรงเรียน สุ่มมาได้ 11 โรงเรียน จำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัยทั้งหมด 338 คน

ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. สมาชิกส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมในงานและบริการของคุรุสภา สมาชิก 3 ใน 4 ไม่ทราบว่าในรอบปีหนึ่ง ๆ คุรุสภาปฏิบัติงาน และจัดบริการใดเพิ่มขึ้นบ้าง

บริการทางด้านสวัสดิการที่สมาชิกมีส่วนร่วมอย่างมาก ได้แก่ การขอลดราคา ค่าโดยสารรถไฟ การซื้อสินค้าจากองค์การค่าคุรุสภา ส่วนบริการที่สมาชิกส่วนใหญ่ไม่ได้มีส่วนร่วม ได้แก่ การขอลดราคาค่าโดยสารเครื่องบิน การขอมูลนิธิเพื่อการรักษาของ บุตร และการขอทุนเล่าเรียนในชั้นประกาศนียบัตรชั้นสูงสำหรับบุตร สมาชิก

²⁹สายสวาท เมทะนี "การสำรวจความคิดเห็นของครูในจังหวัดพระนคร ที่มีต่องานและบริการของคุรุสภา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย 2508), หน้า 59 - 60.

สำหรับบริการทางคำปรึกษาการที่สมาชิกมีส่วนร่วมด้วยมาก คือ การเข้าฟัง ปาฐกถาที่คุรุสภาจัด การใช้ตำราชุดวิชาครูของคุรุสภา การฟังการบรรยายและการสอน วิชาชุดครูทางสถานีวิทยศึกษา ส่วนบริการที่สมาชิกส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วม ได้แก่ การเดินทาง เพื่อการศึกษาระหว่างปีศึกษาเรียนดูเรียน และการเป็นสมาชิกชุมนุมละคร

3. สมาชิกแสดงความคิดเห็นเพื่อปรับปรุงคุรุสภาดังต่อไปนี้

ก. เพื่อปรับปรุงคุรุสภาเกี่ยวกับการส่งจดหมายมารยาทและวินัย ครู คุรุสภาควรจัดอบรมค่านนี้ และควรกำหนดเครื่องแบบครูด้วย

ข. เพื่อปรับปรุงคุรุสภาเกี่ยวกับระเบียบประพฤติครู คุรุสภาควรจัด กิจกรรมค่านนี้ให้มากขึ้น นอกเหนือไปจากที่จัดทำในวันครู และควรตั้งหอประชุมคุรุสภา เป็นสโมสรครู

ค. คุรุสภาควรปรับปรุงการให้ความช่วยเหลือเรื่องการศึกษาบุตร สมาชิก โดยเพิ่มทุนการศึกษาและที่เรียนให้มากขึ้น

ง. คุรุสภาควรช่วยเหลือสมาชิกที่เจ็บป่วยให้มากกว่าที่เป็นอยู่ โดยปรับปรุงสถานพยาบาลให้อำนวยความสะดวกแก่ครูมากขึ้น และครูควรได้รับสิทธิเสียค่า รักษาเพียงครึ่งหนึ่ง

จ. สมาชิกเห็นว่าคุรุสภาควรช่วยเหลือเกี่ยวกับการเดินทางของ สมาชิก โดยติดต่อกองการรถไฟแห่งประเทศไทยบริษัทเดินอากาศไทย องค์การขนส่ง ขอดลด ค่าโดยสารครึ่งราคา

ฉ. เพื่อปรับปรุงการให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับที่พักอาศัยของสมาชิก คุรุสภาควรสร้างบ้านให้ครูเช่าในราคาพอสมควร และควรเพิ่มจำนวนที่กินจักสรรด้วย

ช. คุรุสภาควรปรับปรุงการจัดการบรรยายและสอนวิชาครูทางสถานีวิทยศึกษา โดยเพิ่มชั่วโมงบรรยายและยืดเวลาออกไปหลังจาก 18.30 น. เพื่อให้ครูได้ มีโอกาสรับฟังโดยทั่วกัน

ฉ. คุรุสภาควรปรับปรุงห้องสมุดคุรุสภาโดยเพิ่มจำนวนหนังสือทุกแขนง วิชาและเปิดให้สมาชิกได้ใช้ห้องสมุดในวันหยุดราชการด้วย

ญ. คุณุสภาควรปรับปรุงการจัดทำตำราเพื่อส่งเสริมความรู้ของครู โดยจัดทำตำราให้ครบทุกวิชา และประกาศให้ครูทราบเมื่อจัดทำตำราใหม่

ฎ. คุณุสภาควรปรับปรุงการจัดทัศนศึกษาให้มากขึ้น และควรจัดรถไว้ให้ครูเข้าไปทัศนจรบาง

ฏ. นอกจากนี้สมาชิกแสดงความเห็นว่าคุณุสภาควรปรับปรุงการปฏิบัติงานให้รวดเร็วกว่าที่เป็นอยู่ และควรมีหนังสือแสดงการใช้จ่ายเงินของคุณุสภาให้สมาชิกทราบ

การวิจัยของ สนิทศักดิ์ สนิทศักดิ์³⁰ เมื่อปี พ.ศ. 2508 ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การสำรวจความต้องการของสมาชิกคุณุสภาเฉพาะข้าราชการครูในจังหวัดพระนคร" การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีสังเกตแบบสอบถามให้แก่ครูประจำการในโรงเรียนรัฐบาลระดับประถมและมัธยม จำนวน 20 โรงเรียน โดยเลือกเฉพาะโรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 15 ห้องเรียน และจำนวนครูในโรงเรียนตั้งแต่ 30 คนขึ้นไป ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งเป็นพวกหรือชั้น (Stratified Random Sampling) โรงเรียนละ 30 คน จำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัยทั้งหมด 448 คน

ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. ความต้องการที่จะให้คุณุสภาช่วยเหลือในเรื่องบุตรอาจสรุปได้ว่า สมาชิกที่มีความเห็นว่าคุณุสภาควรให้ทุนการศึกษาแก่บุตรของสมาชิกที่ยากจนมีจำนวนร้อยละ 71.43 สำหรับความเห็นที่จะให้ช่วยบุตรของสมาชิกในเรื่องการเช่าเรียนต่อในโรงเรียนรัฐบาลโดยมีการสังเกตเลือก แต่ใหม่คะแนนช่วยบางมีจำนวนร้อยละ 59.60 ความเห็นที่

³⁰ สนิทศักดิ์ สนิทศักดิ์ "การสำรวจความต้องการของสมาชิกคุณุสภาเฉพาะข้าราชการครูในจังหวัดพระนคร" (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2508) หน้า 38 - 39.

จะให้ช่วยบุตรของสมาชิกที่เข้ามาศึกษาในกรุงเทพฯ โดยจัดสร้างหอพักให้บุตรข้าราชการ ครูได้เข้าอยู่มีเพียงร้อยละ 55.80 และสมาชิกที่มีความเห็นว่าคุรุสภาควรช่วยค่าเล่าเรียน บุตรครึ่งหนึ่งมีจำนวนร้อยละ 54.20

2. ความต้องการที่จะให้คุรุสภาช่วยเหลือเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล สมาชิก ร้อยละ 58.26 ทอบว่าคุรุสภาควรจ่ายเงินช่วยค่ารักษาพยาบาล 50 % ของค่าใช้จ่ายจริง สำหรับสมาชิกที่เจ็บป่วยจะเข้ารักษาพยาบาลในโรงพยาบาล สมาชิกร้อยละ 50.67 ทอบว่า พยาบาลของคุรุสภาควรมีแพทย์และนางพยาบาลเพิ่มขึ้นเพื่อขยายบริการให้รวดเร็ว สมาชิกร้อยละ 46.42 ทอบว่าคุรุสภาควรติดต่อกับโรงพยาบาลทุกแห่งเพื่อช่วยเหลือสมาชิก ให้ได้รับความสะดวกและเสียค่ารักษาพยาบาลถูกลง และสมาชิกร้อยละ 50.00 ทอบว่า สถานพยาบาลของคุรุสภาควรมีบริการโดยไม่เสียเงินและสำหรับความต้องการให้คุรุสภา ช่วยเหลือบุคคลในครอบครัวของสมาชิกเมื่อเจ็บป่วย สมาชิกร้อยละ 53.35 ทอบว่าสถาน พยาบาลของคุรุสภาควรเก็บเงิน 50 % ของค่าบริการ

3. ความต้องการของสมาชิกในเรื่องสถานที่สังสรรค์ สมาชิกที่ต้องการให้ คุรุสภาจัดสโมสรสำหรับครูได้พักผ่อนหย่อนใจทุกจังหวัดมีจำนวนคิดเป็นร้อยละ 72.54

4. ความต้องการของสมาชิกในเรื่องค่าโดยสารรถไฟ สมาชิกร้อยละ 84.38 ต้องการให้ลดค่าโดยสารรถไฟทุกครั้งเช่นแต่ก่อน

5. ความต้องการของสมาชิกในเรื่องเกี่ยวกับ ช.พ.ค. สมาชิกร้อยละ 45.54 เห็นว่าควรเก็บเงิน ช.พ.ค. 50 สตางค์อย่างปัจจุบัน

6. สมาชิกร้อยละ 58.04 เห็นว่าคุรุสภาควรให้สมาชิกที่รับราชการตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไปได้ใช้เงินค่าบำนาญ 50 % ของจำนวนเงินค่าบำนาญที่ได้จ่ายแก่คุรุสภาแล้ว สำหรับอัตราค่าบำนาญคุรุสภาประจำปี สมาชิกร้อยละ 41.29 เห็นว่าคุรุสภาควรเก็บเงิน ค่าบำนาญร้อยละ 20 บาท

7. ความต้องการให้ช่วยเหลือในเรื่องการเงิน สมาชิกร้อยละ 54.69 ต้องการ ให้คุรุสภาจัดเงินกองทุนให้สมาชิกกู้ สมาชิกร้อยละ 39.51 ต้องการให้คุรุสภาจัดในรูปแบบ สหกรณ์เงินกู้

8. ความต้องการให้ช่วยเหลือในเรื่องที่พักอาศัยและการเดินทางไปทำงาน สมาชิกร้อยละ 82.81 ต้องการให้ครูสภาจัดบ้านให้เช่าซื้อและสมาชิกร้อยละ 55.36 ต้องการให้ครูสภาจัดบริการรถรับส่งให้ทั่วถึงโดยคิดค่าโดยสารพอสมควร มีสมาชิกเพียง 12.28 % เท่านั้นที่เห็นว่าไม่ควรจัดรถรับส่งเพราะมีรถประจำทางอยู่แล้ว

9. ความต้องการให้ช่วยเหลือในเรื่องการศึกษาหาความรู้ สมาชิกร้อยละ 69.64 ต้องการให้ครูสภาเปิดโอกาสให้สมาชิกได้เข้ารับการอบรมตามประสงค์ สมาชิก ร้อยละ 83.48 ต้องการให้ครูสภาเพิ่มจำนวนทุนการศึกษาต่อต่างประเทศให้มากขึ้น

10. ความต้องการที่จะทราบเรื่องการใช้จ่ายเงินค่าบำรุงของครูสภาและให้โอกาสสมาชิกแสดงความคิดเห็นแก่ครูสภา สมาชิกร้อยละ 63.17 ต้องการให้ครูสภาแจ้งเรื่องการใช้จ่ายเงินค่าบำรุง โดยหนังสือหรือประกาศไปยังโรงเรียนต่าง ๆ และสถานที่ทำงานของสมาชิกและสมาชิกร้อยละ 62.95 ต้องการให้ครูสภาแจกแบบสอบถามประจำปีให้แก่สมาชิกได้แสดงความคิดเห็น

การวิจัยของ นิตยา อธิตนันท์³¹ เมื่อปี พ.ศ. 2510 ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ทัศนคติของครูในจังหวัดศรีสะเกษที่มีต่องานและบริการที่ครูสภาให้แก่สมาชิก" การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีสังเกตแบบสอบถามให้แก่ครูประจำการในโรงเรียนรัฐบาลชายและหญิงอย่างละ 1 โรงเรียน

โรงเรียนราษฎร์ชายและหญิงอย่างละ 1 โรงเรียน โรงเรียนแบบสหศึกษา โรงเรียนประจำชาย และโรงเรียนเทศบาล อย่างละ 1 โรงเรียน รวมทั้งหมด 7 โรงเรียน ใช้วิธีการสุ่มประชากรแบบแบ่งเป็นพวกหรือชั้น (Stratified Random Sampling) จำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัยรวมทั้งหมด 180 คน

³¹ นิตยา อธิตนันท์ "ทัศนคติของครูในจังหวัดศรีสะเกษที่มีต่องานและบริการที่ครูสภาให้แก่สมาชิก" (วิทยานิพนธ์ ปริญญาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2510) หน้า 63 - 64.

ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. บริการทางค่าน้ำเสียที่คุรุสภาจัดบริการให้แก่สมาชิกในจังหวัดตรังยังอยู่ในขั้นไม่เพียงพอ บริการที่สมาชิกเห็นว่ายังไม่เพียงพอมากที่สุด ได้แก่ การขอลดค่าโดยสารรถไฟและเครื่องบิน

สำหรับบริการทางด้านวิชาการนั้น สมาชิกเห็นว่า การจัดอบรมระหว่างปิดภาคเรียนฤดูร้อนนั้นให้ประโยชน์ค่อนข้างมาก การติดตามผลและวัดผลการอบรมแต่ละครั้งอยู่ในขั้นเพียงพอ ส่วนบริการที่สมาชิกเห็นว่ายังไม่เพียงพอมากที่สุด คือ การจัดทุนเพื่อการศึกษาอบรมประเภทต่าง ๆ ที่คุรุสภาจัดบริการให้แก่สมาชิก

2. บริการด้านสวัสดิการที่สมาชิกมีส่วนร่วมมากที่สุดได้แก่การขอลดราคาค่าโดยสารรถไฟ และการให้มีสิทธิได้รับส่วนลดในการรักษาพยาบาล ส่วนบริการที่สมาชิกส่วนใหญ่ไม่ได้มีส่วนร่วม ได้แก่การขอลดราคาค่าโดยสารเครื่องบิน การขอกู้ "มูลนิธิเพื่อการศึกษาของบุตร" และการขอกู้เงินเล่าเรียนในชั้น ป.กศ.สูง สำหรับบุตรสมาชิก

สำหรับบริการเพื่อส่งเสริมความรู้ของครูที่สมาชิกส่วนใหญ่มีส่วนร่วมคือ การใช้ตำราชุดครูของคุรุสภา การเข้ารับการอบรมเพื่อการศึกษาระหว่างปิดภาคเรียนฤดูร้อน และการเข้าฟังปาฐกถาเพื่อการศึกษาระหว่างปิดภาคฤดูร้อน ส่วนบริการที่สมาชิกส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วม ได้แก่การขอกู้ไปศึกษาต่อต่างประเทศ การขอกู้การศึกษาประเภท ก. และการขอกู้การศึกษาประเภท ข.

บริการที่สมาชิกส่วนใหญ่มีส่วนร่วมคือ การเข้าร่วมในพิธีต่าง ๆ ในวันครูของจังหวัด ส่วนบริการที่สมาชิกไม่มีส่วนร่วมมากที่สุดคือการรับทราบรายงานผลงานประจำปีของคุรุสภา

3. สมาชิกแสดงความคิดเห็นเพื่อปรับปรุงคุรุสภาดังต่อไปนี้

ก. ในด้านการสอดส่องจรรยาบรรณและวินัยครู คุรุสภาควรปฏิบัติตามกฎหรือระเบียบที่วางไว้อย่างเคร่งครัดและควรกวดขันการใช้คำพูดของครูและควรกำหนดเครื่องแบบของครูดวย

ข. ในคานาระเบียบประเพณีครู ครูสภาควรส่งเสริมให้ทีมงานชุมนุม
 อย่างอื่นให้มากขึ้นนอกเหนือไปจาก "วันครู" และไม่ควรกำหนดจำนวนเงินที่สมาชิกจะต้อง
 บริจาคในวันครู

ค. ครูสภาควรปรับปรุงการให้ความช่วยเหลือบุตรสมาชิกในเรื่องการ
 ศึกษา เช่น เพิ่มทุนการศึกษาและจัดทุนการศึกษาให้แก่บุตรสมาชิกที่เรียนดี

ง. ครูสภาควรปรับปรุงการให้ความช่วยเหลือแก่สมาชิกที่เจ็บป่วย
 เช่น จัดห้องหรือเตียงของครูสภาในโรงพยาบาลและควรรักษาพยาบาลฟรี

จ. ครูสภาควรช่วยเหลือเกี่ยวกับที่พักอาศัยของสมาชิกให้มากกว่า
 ปัจจุบัน เช่น จัดให้มีหอพักของครูสภาทุกจังหวัดและสร้างบ้านให้ครูสภาในราคาพอสมควร

ฉ. ครูสภาควรช่วยเหลือเกี่ยวกับการเดินทางของสมาชิกโดยลดค
 ค่าโดยสาร 50 % ตลอดปี ทั้งรถไฟและเครื่องบิน

ช. ครูสภาควรปรับปรุงการจัดการศึกษาระหว่างปีภาคเรียนฤดูร้อน
 โดยเปิดรับสมาชิกเข้ารับการอบรมมากขึ้น และควรจัด อ.ศ.ร. ระดับปริญญาด้วย

ซ. ครูสภาควรปรับปรุงการจัดการบรรยายและการสอนวิชาชุดครู
 ทางสถานีวิทยุโดยเพิ่มชั่วโมงบรรยายให้มากขึ้น

ด. ครูสภาควรจัดทำตำราเพื่อส่งเสริมความรู้ของครูเพิ่มให้มากกว่า
 ปัจจุบันและควรจำหน่ายในราคาขอมเยาและควรจัดทำตำราให้ครบทุกวิชา

ณ. ครูสภาควรจัดทัศนจารเพื่อการศึกษาให้มากขึ้นและควรลดค่าบริการ
 เพราะสมาชิกจะได้ไปมากขึ้น

ญ. ครูสภาควรเปิดการอบรมและให้สอนวิชาชุด ก.ศ.บ. และควรจัด
 ให้มีโครงการแลกเปลี่ยนครูระหว่างการศึกษา

จากการวิจัยนี้จะเห็นว่าครูส่วนใหญ่เต็มใจที่จะเป็นสมาชิกครูสภา สำหรับ
 ประโยชน์ที่ได้จากการเป็นสมาชิกครูสภานั้น ครูส่วนมากเห็นว่าอยู่ในขั้นยังไม่เพียงพอ

ในปี พ.ศ. 2518 ปรีชา ยนต์นิยม³² ได้วิจัยเรื่อง "การศึกษาสถานภาพทางเศรษฐกิจของข้าราชการครูกรมสามัญศึกษา และองค์การบริหารส่วนจังหวัดในจังหวัดสุโขทัย" พบว่า

1. ฐานะทางเศรษฐกิจของครูทั้ง 2 สังกัด โดยทั่วไป ไม่คำนึงถึง สภาพสมรส วุฒิ อายุราชการ และไม่พิจารณาถึงการใช้จ่ายค่านสินคาคาร ครูกรมสามัญ จะมีฐานะทางเศรษฐกิจดีกว่าครูองค์การบริหารส่วนจังหวัด แต่ถาพิจารณาถึงการใช้จ่ายค่านการซื้อสินคาคารรวมควยแล้ว ฐานะทางเศรษฐกิจของครูทั้ง 2 สังกัดจะไม่แตกต่างกัน

2. อัตราการ เป็นหนี้ของครูองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นหนี้ร้อยละ 77.14 ครูกรมสามัญศึกษา มีอัตราเป็นหนี้ร้อยละ 54.44

3. เหตุที่ตองเป็นหนี้ และตองกู้หนี้ยืมสิน สรุปได้ดังนี้

1. ตองรับคิชอบบุคคลในครอบครัว ซึ่งมี พ่อแม่ บุตร และผู้อยู่ในความอุปการะ

2. ใช้จ่ายเพื่อการศึกษาในการเพิ่มวุฒิของตนเอง และการศึกษาของบุตร

3. ค่าใช้จ่ายภายในครอบครัว

4. รายได้นอย

³² ปรีชา ยนต์นิยม, "การศึกษาสถานภาพทางเศรษฐกิจ ของข้าราชการครูกรมสามัญศึกษา และองค์การบริหารส่วนจังหวัดในจังหวัดสุโขทัย" (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิตศึกษาด้านการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2518).

บ้าน

5. ใช้จ่ายในการซื้อสินค้าถาวร ได้แก่ ที่ดิน บ้าน และการซ่อมแซมบ้าน
 6. ค่าใช้จ่ายส่วนตัว
 7. ค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุน
 8. ต้องใช้หนี้เก่าที่ยืมมา
4. ความต้องการความช่วยเหลือจากทางราชการ แบ่งเป็น
- ก. ความต้องการทางด้านเศรษฐกิจ และสวัสดิการ มี
 1. ขอให้ทางราชการเพิ่มเงินเดือนให้พอกับค่าใช้จ่าย
 2. เมื่อเดินทางไปราชการพิเศษ หรือการย้าย ควรจะเบิกค่าเดินทาง ค่าขนย้าย และค่าเบี้ยเลี้ยงได้
 3. จัดให้มีบ้านพักครุ
 4. ขอให้เบิกค่าเช่าบ้านได้
 5. เบิกเงินค่ารักษาพยาบาลได้ทุกคน โดยไม่คำนึงถึงอัตราเงิน
 - เค. ความต้องการด้านจิตใจกำลังขวัญ
 1. ต้องการความยุติธรรม
 2. การขอย้าย ควรให้เป็นไปตามเจตนาของผู้ขอ
 3. ส่งเสริมการศึกษาต่อ
 4. การหักเงินควร เป็นไปตามความสมัครใจ
 5. การเบิกเงินค่าเล่าเรียนบุตร ควรจะให้เร็วทันต่อความต้องการ
 6. ประสงค์จะโอนการศึกษาไปอยู่กับกระทรวงใด

วิชาการ

ในปี พ.ศ. 2498 ดร.สุคใจ เหล่าสุนทร³³ ได้ทำการวิจัยเรื่อง

"A Study of the Current Status of Teacher Personnel in the Secondary and Vocational Schools of Bangkok, Thailand, with a View to Program Improvement"

วัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้ เพื่อต้องการทราบถึงหลักฐานเดิม และความเป็นไปปัจจุบันของครู เพื่อใช้ประกอบในการพิจารณาปัญหาที่ครูประสบ และการแก้ไขปรับปรุงในทางการศึกษา การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีสังเกตแบบสอบถามไปให้ครูตามโรงเรียนต่าง ๆ รวมทั้งสิ้น 79 โรงเรียน จำนวนครูทั้งหมด 1,340 คน เป็นครูชาย 486 คน ครูหญิง 854 คน การวิจัยครั้งนี้ปรากฏผลว่าฐานะความเป็นอยู่ของครูยังไม่มั่นคง ครูส่วนใหญ่มีรายได้ไม่สมบุรณ์กับรายจ่าย ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะว่า กระทรวงศึกษา กฤษฎีกา องค์การศึกษาค้นคว้า ควรจะสนับสนุนให้มีการวิจัยเกี่ยวกับภาวะความเป็นอยู่ของครู เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขต่อไป

ในปี พ.ศ. 2502 แชนกคันคว่า กองการวิจัย กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ³⁴ ได้ทำการสำรวจภาวะความเป็นอยู่ของครูในสังกัดโรงเรียนทุกประเภท โดยวิธีสังเกตแบบสอบถามไปให้ตอบ การสำรวจครั้งนี้ใช้วิธีสุ่มตัวอย่าง โดยสังเกตแบบสอบถาม

³³ Sudchai Lao Santhara, A Study of the Current Status of Teacher Personnel in the Secondary and Vocational Schools of Bangkok, Thailand, with a View to Program Improvement Thesis for the Doctor of Education Degree, Indiana University, 1955.

³⁴ กองวิจัย กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ การวิจัยทางการศึกษา 6 (สิงหาคม 2504) หน้า 53 - 58.

ไปให้ครูเป็นจำนวนร้อยละ 20 ของจำนวนครูทุกประเภททั่วประเทศเป็นผู้ตอบ คำถามมีจำนวนรวมทั้งหมด 71 ข้อ โดยเป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่โดยทั่วไปของครู ภาวะการสมรส สถานะทางเศรษฐกิจ การสอนและการอบรมเด็ก การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม และความคิดเห็นและความช่วยเหลือต้องการ ทั้งนี้โดยจุดมุ่งหมายที่จะส่งเสริมและช่วยเหลือครูได้ตรงกับกรณี แบบสอบถามที่ส่งออกไปจำนวน 20,010 ฉบับ ได้รับกลับคืนมา 16,925 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 84.59 การวิจัยครั้งนี้ปรากฏว่า ภาวะความเป็นอยู่ของครูยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ควรจะได้รับการช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เช่น สวัสดิการของครูและครอบครัว การเพิ่มความรู้ทางด้านวิชาการ การเลื่อนวิทยฐานะ และได้ให้ข้อเสนอแนะว่า กระทรวง อธิการ และหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องของรัฐบาล ควรจะให้ความสำคัญช่วยเหลือต่อไป

ในปี พ.ศ. 2506 สหพันธ์องค์การอาชีพครูแห่งโลก ร่วมกับองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ³⁵ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "Survey of the Status of the Teaching Profession in Asia" ในประเทศต่างๆ รวม 20 ประเทศตอบคือ ออสเตรเลีย บรูไน พม่า ลังกา จีน ฮองกง อินเดีย อินโดนีเซีย อิหร่าน อิสราเอล ญี่ปุ่น เกาหลี คูเวต มาเลเซีย นิวซีแลนด์ ปากีสถาน ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย และเวียดนาม การวิจัยครั้งนี้ปรากฏผลว่า สถานะครูทั้งด้านความรู้ เศรษฐกิจและสังคม โดยทั่วไปของครูยังอยู่ในขั้นที่ไม่น่าพอใจ สำหรับในประเทศไทย ควรจะได้ปรับปรุงความรู้ครูให้สูงขึ้นทั้งด้านวิชาการ การสอน จิตวิทยาทางการศึกษา ซึ่งจะเป็นผลส่งเสริมคุณวุฒิและวิทยฐานะ ตลอดจนสภาพเศรษฐกิจของครูด้วย การวิจัยนี้เน้นควรวางครูสภาเป็นองค์การที่จะมีส่วนช่วยเหลือครูอย่างสำคัญยิ่ง

35

World Confederation of Organization of the Teaching Profession., Survey of the Status of the Teaching Profession in Asia, 1963.

สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. หลักสูตรส่วนกลางไม่สามารถส่งเสริมฐานะครูได้ทั่วถึง ทั้งนี้เนื่องจากข้อบกพร่องจากการกระจายการดำเนินงาน การประชาสัมพันธ์ และการให้บริการแก่สมาชิกของคุรุสภา

2. ฐานะของคุรุสภาเป็นเพียงสถาบันอาชีพครูเป็นส่วนใหญ่ ไม่เป็นองค์กรบริหารงานบุคคลอย่างสมบูรณ์ ทำให้ขาดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในแง่ของการวินิจฉัยสั่งการ คุรุสภาควรแก้ไขปรับปรุงฐานะของตนเองในด้านการบริหารงานบุคคล ปรับปรุงตำแหน่งเลขาธิการคุรุสภา และกรรมการโดยตำแหน่ง และปรับปรุงการปฏิบัติงานของคุรุสภาในส่วนภูมิภาคอีกด้วย

3. การสำรวจความคิดเห็นของครูในจังหวัดพระนคร และในจังหวัดทรงตั้งกองงานและบริการที่คุรุสภาจัดทำ ปรากฏว่าสมาชิกทราบถึงการดำเนินงาน และขอรับบริการจากคุรุสภาน้อยมาก งานที่ครูมีความคิดเห็นให้คุรุสภาควรแก้ไขปรับปรุง ส่วนใหญ่ได้แก่งานด้านสวัสดิการ

4. การสำรวจเกี่ยวกับสภาวะความเป็นอยู่โดยทั่วไปของครู ปรากฏว่าฐานะทางด้านความรู้ ทางด้านเศรษฐกิจของครู ยังอยู่ในขั้นไม่น่าพอใจ ครูควรได้รับความช่วยเหลือ โดยการส่งเสริมฐานะทางด้านความรู้และด้านเศรษฐกิจให้มากขึ้นกว่าเท่าที่เป็นอยู่

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย